
КАЧЕСТВО И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА ВЪВ ВРЪЗКА С ПРОЦЕСА НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ В ГЪРЦИЯ

Докторант инж. Хасан Азис¹

*Университет за национално и световно стопанство,
катедра „Регионално развитие“*

Резюме: Настоящото изследване има за цел да установи позициите на държавната и общинската администрация и тяхната оценка спрямо процеса на децентрализация в Гърция; компетентностите и нагласите на администрацията относно децентрализацията; степента на завършеност на децентрализацията и развитие на квалификацията на държавната и общинската администрация. Изработена е анкетна карта, в която са включени въпроси, свързани с оценката на децентрализацията в Гърция и нагласите на администрацията спрямо процеса. В изследването взимат участие 95 служители. Резултатите очертават трудности в процеса на децентрализация, както и начини за тяхното преодоляване.

Ключови думи: местна власт, централна власт, децентрализация, местно самоуправление, администрация, нагласи, компетентности.

JEL: H71, H72.

* * *

Основен аргумент в подкрепа на реформата към децентрализацията е, че тя може да подобри общественото предоставяне на услуги чрез по-добро съответствие между финансирането и местните потребности. Установяването чрез емпирично изследване на перспективите за развитие на администрацията в процеса на децентрализация е важно за вземане на съгласувани решения за провеждане на регионални политики както на територията на ЕС, така и в зоната за разширяване.

Съществуват и специфични мотивиращи фактори за това изследване като например:

¹ E-mail: hasan.azis@gmail.com

Първо, въпреки множеството изследвания относно въздействието на децентрализацията върху размера на държавното преразпределение, растежа и макроикономическата стабилност, само от няколко проучванията са оценили ефектите на децентрализацията върху качеството на предоставянето на услуги.

Второ, необходим е подход, който да представи по-фокусиран и подробен анализ върху дадена проява на функционирането на администрацията в условията на конкретни параметри на децентрализацията.

Трето, по-голямата част от изследванията по тази тема оценяват ефектите от децентрализацията относно крайните резултати от обществените услуги. Това означава, че използваните зависими променливи досега основно включват характеристики като смъртност, завършване на образованието, постиженията на учениците и т.н. Докато на крайните резултати се гледа като на зависими променливи, те може да са следствие от демографски, социални и политически фактори. Ситуацията поражда необходимостта от анализ на връзката между децентрализация и предоставяне на услуги по различен начин. Това проучване изследва междинни резултати (напр. оценка ниво на развитие) или притежавани качества, а не крайните резултати от услугите като зависими променливи.

Четвърто, това изследване е мотивирано и от възможността да се акцентира върху няколко променливи, които се явяват важна част от анализа на този проблем в литературата. Повечето от изследванията (Бузов, Н., 1992), (Георгиев, Л., 2008), (Канев, Д., 2006), (Кюранов, Ч. & др. 2002) дават приоритет на типични фактори, моделиращи социално-икономическите характеристики на страната в емпиричен аспект (например приходи, растеж, демографски аспекти и др.). Накратко, това изследване се занимава с ключови аспекти, които често се пренебрегват в литературата за децентрализацията, като целта е да се задълбочи разбирането за последиците от тази реформа като важна за общественото развитие.

Проблемите, свързани с децентрализация, централна и местна власт и необходимостта от тяхното детайлно анализиране, изследване и създаване на работещи модели за решаването им в практиката, са основание за разработването на настоящата статия. Способността, успешно да се дефинират характеристиките и постиженията на децентрализация в три различни типове страни в диапазона от кандидат-членки в ЕС, през новоприети през XX век, до страни от групата EU15, се превръща в ключова необходимост за различните видове структури и участници в този процес. Това се отнася и за постигане на стратегическата цел на членството в ЕС – кохезия. Развитието на процеса на децентрализация, основа-

но на принципите на Европейската харта за месно самоуправление (ЕХ-МС) в Гърция, създава предпоставки за устойчива еволюция на административния капацитет на различните нива на управление и самоуправление.

На тази основа водеща **цел** в настоящото изследване е оценката на качеството и перспективите за развитие на администрацията в контекста на процеса на децентрализация в Гърция. Научният метод за провеждане на изследването е чрез анкетиране, проведено в община Комитини, която има характеристики на бенчмарк за местно самоуправление. Това проучване оценява качеството на работа на администрацията в конкретен (смесен) регион на страната в условията на достигнатото ниво на децентрализация в Гърция. За да се отчете децентрализацията по изчерпателен начин, изследването очертава мнението на самата администрация за нивата на децентрализация, нейното качество през комуникационното ниво между граждани и администратори, както и перспективите и необходимите мерки, свързани с уменията на администрацията в този процес. Общата мотивация за провеждане на изследването произтича от важността на оценката на етапа на развитие на децентрализацията, особено за страни като Гърция (част от EU15), която има добро постижение за реализиране на процеса на децентрализация на местно и регионално ниво на самоуправление. Гърция обаче определено трябва да усъвършенства показателите за прилагане на принципите на децентрализация на различните нива на управление, за което свидетелстват и резултатите от проучването.

* * *

В изследването вземат участие 95 респонденти от Република Гърция, като от тях 57 са мъже и 35 жени, а трима души не са дали отговор. По-голямата част – 85 човека, работят в Местна/общинска администрация, 7 души са от Областна/регионална администрация и 3, работещи в Централна/държавна администрация. Четирима души от извадката имат основно образование, двадесет и един са със средно образование, тридесет и двама имат средно специално, двадесет и седем са висше образование – бакалавърска степен и десет души имат висше образование – магистърска степен или по-високо. Лицата на ръководна длъжност са тридесет и девет. Заемащите експертна длъжност са осемнадесет и тези от техническа длъжност са тридесет души. Осем човека не са дали отговор на този въпрос. Възрастовият диапазон на лицата от извадката (от Гърция) е от тридесет до петдесет и девет години.

Таблица 1

Разпределение на извадката по пол и възраст

		Пол		Всичко
		Мъж	Жена	
Вашата възрастова група е:	От 30 до 39 години	10	14	24
	От 40 до 49 години	31	12	43
	От 50 до 59 години	15	7	22
Всичко		56	33	89

Таблица 2

Разпределение на извадката по пол и образование

		Пол		Всичко
		Мъж	Жена	
Най-високата степен на завършено образование е:	Основно	3	1	4
	Средно	13	7	20
	Средно специално	22	8	30
	Висше, бакалавър	13	14	27
	Висше, магистър и по-високо	5	5	10
Всичко		56	35	91

Таблица 3

Разпределение на извадката по пол и заемана длъжност

		Пол		Всичко
		Мъж	Жена	
Във Вашата работа Вие заемате следната длъжност:	Ръководна	30	6	36
	Експертна	9	9	18
	Техническа	14	16	30
Всичко		53	31	84

Таблица 4

Служебни контакти между администрация и граждани

Колко често във Вашата ежедневна работа имате възможност да общувате и осъществявате контакт с граждани?				
	Честота	Процент	Валиден процент	Кумулативен процент
Всеки ден	50	52.6	53.2	53.2
По-скоро често	22	23.2	23.4	76.6
По-скоро рядко	20	21.1	21.3	97.9
Никога	2	2.1	2.1	100.0
Общо	94	98.9	100.0	
Не отговорили	1	1.1		
Всичко	95	100.0		

Едва двама души, или 2,1% от извадката, никога не са осъществявали контакт с граждани. По-голямата част от гръцките респонденти – 75,80% всеки ден или по-скоро често са имали контакт с граждани.

Таблица 5

Качество на предоставените услуги

Ако трябва да поставите обща оценка на качеството на услугите, предоставяни от администрацията, в която работите, то каква би била тя?				
	Честота	Процент	Валиден процент	Кумулативен процент
Много висока	6	6.3	6.4	6.4
По-скоро висока	35	36.8	37.2	43.6
Нито висока, нито ниска	34	35.8	36.2	79.8
По-скоро ниска	18	18.9	19.1	98.9
Много ниска	1	1.1	1.1	100.0
Общо	94	98.9	100.0	
Не отговорили	1	1.1		
Всичко	95	100.0		

Данните показват една преобладаващо положителна оценка, дадена от администрацията за качеството на предоставените услуги на гражданите, като 43,10% от служителите смятат, че качеството на услугите е много високо или е по-скоро високо.

Таблица 6

Оценка на взаимодействие между различните власти

Каква обща оценка бихте поставили на процеса на взаимодействие между различните власти през последните години?				
	Честота	Процент	Валиден процент	Кумулативен процент
Много висока	3	3.2	3.2	3.2
По-скоро висока	17	17.9	18.1	21.3
Нито висока, нито ниска	48	50.5	51.1	72.3
По-скоро ниска	25	26.3	26.6	98.9
Много ниска	1	1.1	1.1	100.0
Общо	94	98.9	100.0	
Не отговорили	1	1.1		
Всичко	95	100.0		

Данните показват една балансирана оценка за взаимодействието между институциите, като според половината респонденти то е нито високо, нито ниско.

Таблица 7

Обща оценка на процеса на децентрализация

Ако трябва да поставите обща оценка на процеса на децентрализация, то каква би била тя?				
	Честота	Процент	Валиден процент	Кумулативен процент
Много висока	2	2.1	2.1	2.1
По-скоро висока	13	13.7	13.8	16.0
Нито висока, нито ниска	47	49.5	50.0	66.0
По-скоро ниска	24	25.3	25.5	91.5
Много ниска	8	8.4	8.5	100.0
Общо	94	98.9	100.0	
Не отговорили	1	1.1		
	95	100.0		

Половината от участниците в изследването са дали неутрална оценка на процеса на децентрализация – нито висока, нито ниска. От друга страна лицата дали негативна оценка – по-скоро ниска или много ниска – са 33,70%, докато оценките положително процеса на децентрализация са 15,80%.

За да се провери дали е налице значима разлика между мъже и жени при оценяване процеса на децентрализация, е проведен т-тест сравняване на независими извадки.

Таблица 8

Значимост на разликата между мъже и жени по оценка на процеса на децентрализация

	Пол	N	Mean	SD	t	p
Ако трябва да поставите обща оценка на процеса на децентрализация, то каква би била тя?	Мъж	56	3,27	,863	0,20	0,84
	Жена	35	3,23	,942		

Данните показаха, че между мъже и жени няма значима разлика при оценяване процеса на децентрализация. Прави впечатление, че средните стойности при мъже и жени са много близки, почти еднакви, и са разположени малко след средата на скалата, т.е. оценката им е нито висока, нито ниска, като е налице леко изнасяне към негативния спектър на скалата.

Оценяването на връзката между възрастта на анкетираните и общата им оценка на процеса на децентрализация е осъществено чрез прилагането на еднофакторен дисперсионен анализ. В извадката липсват обаче две възрастови групи: от осемнадесет до двадесет и девет години и над 60 години.

Таблица 9

Зависимост на общата оценка на децентрализацията от възрастта

	N	Mean	SD	F	p
От 30 до 39 години	24	3,21	,833	0,22	0,8
От 40 до 49 години	43	3,35	,752		
От 50 до 59 години	24	3,29	,955		
Total	91	3,30	,823		

Полученият резултат показва, че между отделните възрастови групи не съществуват значими разлики и не е налице зависимост на общата оценка на процеса на децентрализация от възрастта.

От всички лица, взели участие в изследването, само четирима са с основно образование и поради това тази група е изключена от еднофакторния дисперсионен анализ, с който е проверено наличието на зависимост между възрастта и общата оценка на децентрализацията.

Таблица 10

Зависимост на общата оценка на децентрализацията от образованието

	N	Mean	SD	F	p
Средно	21	3,24	1,179	0,38	0,76
Средно специално	31	3,16	,779		
Висше, бакалавър	27	3,19	,736		
Висше, магистър и по-високо	10	3,50	,972		
Всичко	89	3,22	,889		

Възрастта не е фактор за общата оценка на децентрализацията и разликите между отделните възрастови групи са незначими.

В оценката на връзката между заеманата длъжност и общата оценка на процеса на децентрализация се установяват значими разлики по категории длъжности.

Таблица № 11

Зависимост на общата оценка на децентрализацията от заеманата длъжност

	N	Mean	Std. Deviation	F	p	Post Hoc
1. Ръководна	37	3,32	,915	4,83	0,01	2—1—3
2. Експертна	17	2,65	,786			
3. Техническа	28	3,43	,836			
4. Всичко	82	3,22	,903			

Лицата на експертна длъжност дават значимо по-висока оценка на процеса на децентрализация от заеманите ръководна и техническа длъжност. Респондентите на ръководна длъжност дават малко по-висока оценка на процеса на децентрализация от лицата на техническа длъжност, но разликата няма статистическа значимост.

Един от факторите, които определят успеха на процеса на децентрализация, е неговата завършеност.

Таблица 12

Завършеност на процеса на децентрализация

	Честота	Процент	Валиден процент	Кумулативен процент
Завършен изцяло	11	12.2	12.4	12.4
Завършен донякъде	57	63.3	64.0	76.4
Незавършен изцяло	21	23.3	23.6	100.0
Общо	89	98.9	100.0	
Не отговорили	1	1.1		
Всичко	90	100.0		

Преобладаващото мнение е, че процесът на децентрализация е завършен само донякъде. Лицата, които смятат, че процесът на децентрализация е незавършен изцяло са почти два пъти повече от тези, според които този процес е завършен изцяло.

С цел да се провери ролята на завършеността на процеса на децентрализация като предиктор на оценката на процеса на децентрализация, е проведен линеен регресионен анализ.

Таблица 13

R ² =20,1%	Нестандартизирани коефициенти		Стандартизирани коефициенти	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
Предиктор	1,805	,315		5,723	,000
С оглед на Вашия личен опит, до каква степен според Вас този процес е завършен?	,672	,144	,448	4,674	,000
Зависима променлива: Ако трябва да поставите обща оценка на процеса на децентрализация, то каква би била тя?					

Завършеността на процеса на децентрализация е силен, положителен предиктор за общата оценка на процеса на децентрализация и го определя на 20,1%. Този резултат ни дава основание да се направи прогнозата, че колкото повече процесът на децентрализация получава своята завършеност, толкова повече се повишава и оценката за него. След като се установи, че завършеността на процеса на децентрализация е фактор за оценката на децентрализация, възникна въпросът, до каква степен варира силата на този предиктор в зависимост от заеманата длъжност. Резултатите показаха, че завършеността на процеса на децентрализация има най-голяма предиктивна сила и е от най-голямо значение за лицата на експертна длъжност, като определя 42,2% (много висок коефициент) от общата оценка на децентрализацията ($\beta = 0,65$, $p=0$). При работещите на техническа длъжност завършеността на процеса на децентрализация е от много по-малко значение за общата оценка на процеса на децентрализация и го определя на 17,6% ($\beta = 0,42$, $p=0,03$). Общата оценка на децентрализацията в най-малка степен се определя от завършеността на процеса на децентрализация – 14,3% ($\beta = 0,38$, $p=0,02$) при лицата, които заемат ръководна длъжност.

Следващата група въпроси в анкетата се отнасят до даването на оценка на характеристики, които представляват различни аспекти от процеса на децентрализация. В скалата са включени дванадесет твърдения, които са оценени от участниците в изследването по петстепенна скала, където 1 е „Напълно съгласен“, а позиция 5 е „Напълно несъгласен“. С изчисляването на средни стойности се установи, че при участниците в изследването от Република Гърция най-високо оценените характеристики са тези, които се отнасят до местното самоуправление:

1. „Има условия, местната власт да развива своя капацитет и потенциал“ – ($M=2,25$, $SD=0,97$).

2. „Има условия за провеждане на местна политика на развитие“ – (M=2,30 , SD=1,02).

Други високо оценени характеристики са:

3. “Има условия за по-пълно участие на населението в процеса на управление”– (M=2,43 , SD=1,07).

4. “Като цяло качеството на обслужване на гражданите е на високо ниво”– (M=2,45 , SD=0,89).

От резултатите от проведения т-тест и сравняване по двойки се установи, че между най-високо оценените характеристики на децентрализацията не са налице значими разлики.

Забележка: С оглед по-ясното представяне на резултатите скалата за оценка на твърденията е обърната, като по-този начин по-високите стойности означават и по-висока оценка. Графиката е направена на база средни стойности.

Фигура 1. Най-високо оценените твърдения от скалата за оценка на различните аспекти на децентрализацията

За разлика от резултатите при съпоставимо изследване за Република Турция при гръцките респонденти не се наблюдава зависимост между характеристиките на местното самоуправление и Европейската

харта за местно самоуправление и корелациите са незначими както с „Има условия за провеждане на местна политика на развитие“ ($r=0,07$ $p=0,17$), така и с „Има условия, местната власт да развива своя капацитет и потенциал“ ($r=0,17$ $p=0,09$).

Най-ниско оценените твърдения от тази скала са:

- „Европейската харта за местно самоуправление се прилага успешно“ ($M=3,14$, $SD=0,96$).
- „У нас съществува гъвкав и ефективен модел на местно самоуправление“ ($M=3,11$, $SD=1,16$).
- „Има работещи закони за подпомагане на процеса на децентрализация“ ($M=2,91$, $SD=1,02$).

Общата оценка на всички променливи от групата на твърденията, които се отнасят до характеристиките на процеса на децентрализация, е 2,64, стойност, която в скалата за оценка се намира между „Донякъде съгласен“ и „Нито съгласен, нито несъгласен“.

Участниците в изследването са дали своята оценка за успешното прилагане на процеса на децентрализация в пет сектора: Образование, Социални дейности, Култура, Сигурност и Публична администрация.

Таблица 14

Процентно разпределение на отговорите на въпросите за успеха на процеса на децентрализация по сектори

Независимо от отговорите на предходните въпроси, как бихте оценили процеса на децентрализация в следните сектори:					
	Образование	Социални дейности	Култура	Сигурност	Публична администрация
Изцяло успешен	6,3%	7,4%	14,7%	7,4%	8,4%
Донякъде успешен	31,6%	29,5%	27,4%	31,9%	43,2%
Нито успешен, нито неуспешен	22,1%	50,5%	25,3%	30,9%	32,6%
Донякъде неуспешен	33,7%	10,5%	28,4%	24,5%	12,8%
Изцяло неуспешен	5,3%	1,1%	3,2%	5,3%	2,1%
Всичко	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Като цяло преобладават оценките, които характеризират процеса на децентрализация в различните сектори като успешен. Изключение прави само оценката на процеса на децентрализация в сектор „Образо-

вание“, където е налице много лек превес на негативните оценки – общо 37,9% са оценили процеса като „Изцяло успешен“ или „Донякъде успешен“ срещу 39% от респондентите, които оценяват процеса на децентрализация в този сектор като „Донякъде неуспешен“ и „Изцяло неуспешен“. Най-високата оценка на процеса на децентрализация е за сектор „Публична администрация“, като 51,6% смятат, че той е „Донякъде успешен“ и „Напълно успешен“ срещу едва 14,9%, които смятат, че процесът на децентрализация в този сектор е „Донякъде неуспешен“ и „Изцяло неуспешен“.

За да се установи със статистическа значимост разликата в оценката на процеса на децентрализация по сектори е приложен т-тест сравняване по двойки. От данните следва, че процесът на децентрализация е оценен най-ниско в сектор „Образование“, разликата е значима с всички останали сектори и е незначима само със сектор „Сигурност“. От друга страна, е необходимо да се изтъкне, че средната стойност в сектор „Образование“ е точно 3, което е в средата на скалата – „Нито успешен, нито неуспешен“. Като най-успешен е оценен процесът на децентрализация в сектор „Публична администрация“.

Сектор		t	p
Образование (M=3, SD=1,06)	– Социални дейности (M=2,68 SD=0,81)	3,21	0,002
Образование (M=3, SD=1,06)	– Култура (M=2,78 SD=1,11)	2,27	0,02
Образование (M=3, SD=1,06)	– Сигурност (M=2,88 SD=1,03)	1,04	0,3
Образование (M=3, SD=1,06)	– Публична администрация (M=2,56 SD=0,9)	4,18	0

Процесът на децентрализация е оценен най-високо в сектор „Публична администрация“, като разликата е значима с всички останали сектори с изключение на сектор „Социални дейности“.

Сектор		t	p
Публична администрация (M=2,56 SD=0,9)	– Социални дейности (M=2,68 SD=0,81)	-1,22	0,22
Публична администрация (M=2,56 SD=0,9)	– Култура (M=2,78 SD=1,11)	-2,05	0,04
Публична администрация (M=2,56 SD=0,9)	– Сигурност (M=2,88 SD=1,03)	-3,21	0,002
Публична администрация (M=2,56 SD=0,9)	– Образование (M=3, SD=1,06)	4,18	0

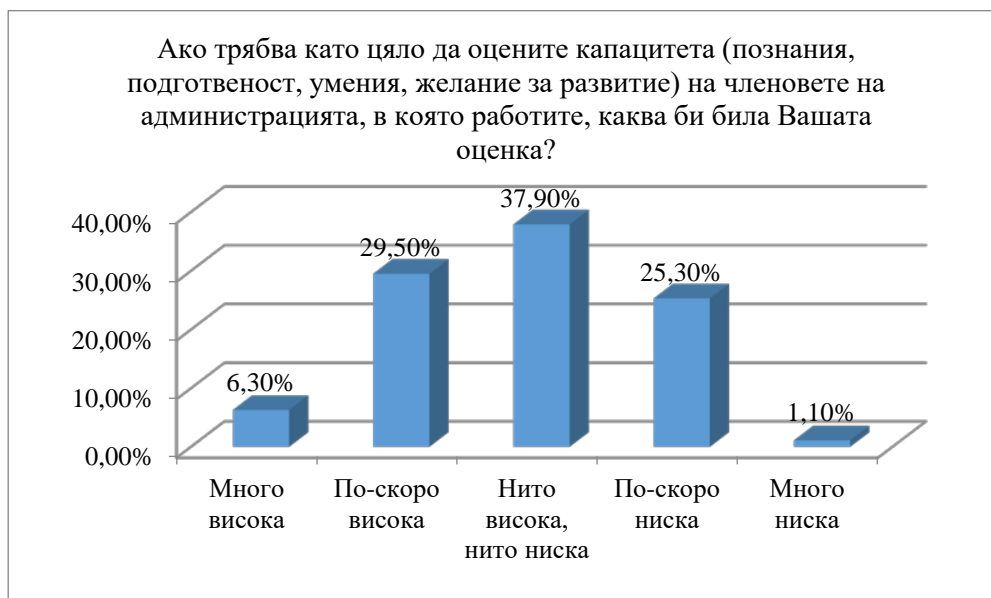
Общата оценка на обединените твърдения, които се отнасят до успеха на процеса на децентрализация по сектори, е 2,78. Тази стойност, поставена в скалата за оценка, се намира между „Донякъде успешен ” и “Нито успешен, нито неуспешен”.

Забележка: За по-добро онагледяване на получените резултати скалата за оценка на твърденията е обърната и по-този по-високите стойности означават и по-висока оценка. Графиката е направена на база средни стойности.

Фигура 2. Оценка на успеха на процеса на децентрализация в различните сектори

При оценка капацитета на персонала е налице лек превес на положителните спрямо негативните оценки, като общо 35,8% от гръцките респонденти са дали „Много висока“ и „По-скоро висока“ оценка, а за 26,4% оценката е „Много ниска“ и „По-скоро ниска“. Най-голям е дялът на лицата дали неутрална оценка – „Нито-висока, нито ниска“ – 37,9%.

Фигура 3. Оценка на капацитета на персонала

Друг важен аспект от методиката, който съдържателно отразява такъв важен фактор за децентрализацията като квалификацията, е необходимостта от допълнително обучение. Участниците в изследването са оценили важността от допълнително обучение в девет направления. Резултатите са представени графично (Фиг. 4).

Сред респондентите най-висока необходимост от допълнително обучение на колегите е оценено развиването на социалните умения. Необходимостта от допълнителна квалификация на колегите е най-малка по отношение на уменията за водене на преговори.

След като са изразили преценката си за това, от какво допълнително обучение се нуждаят колегите им от администрацията, участниците в изследването отговарят и на въпрос, свързан с преценката им за необходимостта от развитие и повишаване на квалификацията за тях лично.

Фигура 4. Преценка за необходимостта от допълнително обучение на колегите

Таблица 15

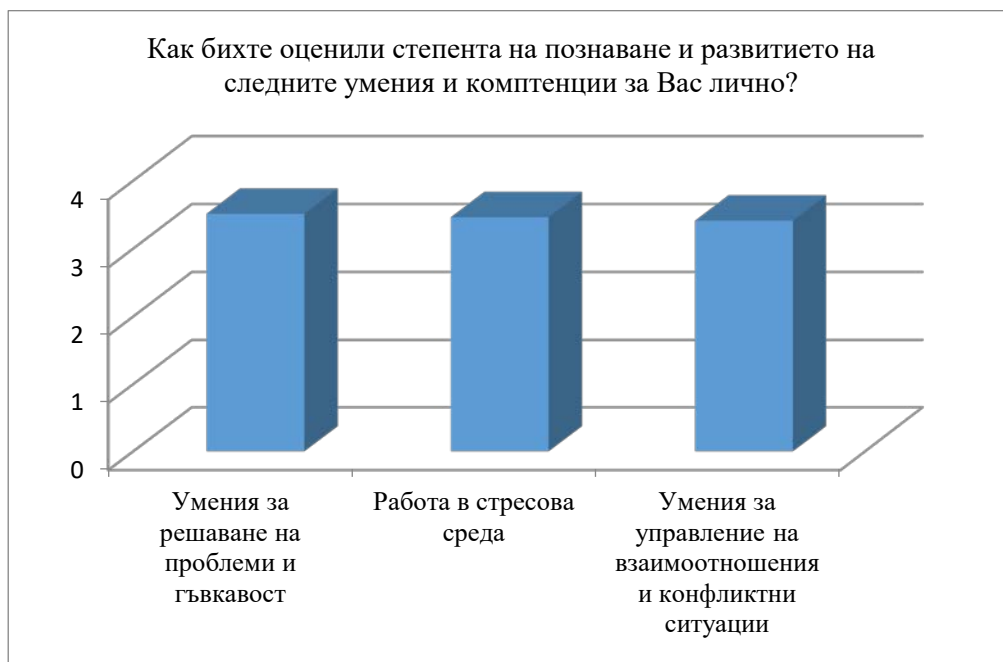
Преценка за допълнителна лична квалификация

Независимо от отговора на предходния въпрос, ако имате възможност да изберете сфера, в която Вие лично бихте искали да развием някои от уменията и компетенциите, кои от следните сфери бихте избрали?	Процент от извадката
Учене на чужд език (езикови компетенции)	24,4%
Социални умения (комуникация, работа в екип)	35,8%
Работа в стресова среда	20%
Умения за решаване на проблеми и гъвкавост	26,4%
Умения за водене на преговори	16,8%
Умения за управление на взаимоотношения и конфликтни ситуации	22,1%
Познаване на действащата нормативна уредба	31,6%
Дигитални умения (компютърна грамотност)	28,5%
Правна и юридическа компетенция	16,9%

При преценката за това в кои направления е необходима допълнителна лична квалификация, отново като най-важно е избрано развитието на социалните умения. Като втора по важност е оценена потребност-

та от допълнително обучение за по-добро познаване на действащата нормативна уредба. Обогащването на познанията и уменията в правна и юридическа компетентност, както и уменията за водене на преговори са избрани от най-малък процент респонденти.

Следващият въпрос, засегнат в настоящото изследване, се отнася до оценката на степента на личната компетентност и развитие във вече изброените по-горе измерения. Личната оценка е проверена с петстепенна скала, където 1 е “Много висока”, а 5 “Много ниска”. От съображение за по-голяма яснота при графичното представяне на резултатите скалата е обърната и при това положение 1 вече е “Много ниска”, а 5 – съответно “Много висока”. От изчисляване на средните стойности следва, че участниците в изследването са оценили най-високо своята компетентност и развитие по отношение на уменията за решаване на проблеми и гъвкавостта ($M=3,51$ $SD=1,07$), като този резултат обяснява защо тези умения не са оценени като приоритетни за допълнително лично обучение. Следващите сфери, в които респондентите са оценили най-високо своята компетентност са работа в стресова среда ($M=3,46$ $SD=1,09$) както и уменията за управление на взаимоотношенията и конфликтните ситуации ($M=3,41$ $SD=1,02$). Необходимо е да се уточни, че гръцките участници в изследването, макар и да са преценили, че това са областите, в които се чувстват най-компетентни, оценките като цяло гравитират малко над средата на скалата. Личната компетентност е оценена като най-ниска по отношение на правната и юридическа компетентност ($M=2,95$ $SD=1,09$). Интересното е, че макар това да е сферата, в която личната компетентност да е оценена като най-ниска, от друга страна, няма желание за допълнителна квалификация както лична, така и за колегите. Вероятно компетентността в тази област не се счита като важна за работата. Средната оценка за личната компетентност за цялата извадка във всички сфери е 3,34 – много близо до средата на скалата.

Фигура 5. Сфери, в които участниците в изследването най-високо оценяват личната си компетентност

Една от най-важните задачи пред настоящото изследване е да се установят някои от факторите, които определят успеха на процеса на децентрализация. В паралелни авторски изследвания за Турция и България е установено, че наличието на работещи закони, подпомагащи процеса на децентрализация, прозрачността в работата на местните, регионалните и националните власти, както и засиленият диалог и партньорство между централната и местната власт са фактори, които определят успеха на процеса на децентрализация. Тяхното влияние бе проверено и при респондентите от Република Гърция, като за целта е приложен регресионен анализ, при който предикторът е измерение съставено от изброените по-горе твърдения.

R ² =13,7%	Нестандартизи- рани коэффи- циенти		Стандартизира- ни коэффициенти	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
Предиктор	2,12	0,306		6,94	,000
Има работещи закони за под- помагане на процеса на де- централизация + Работата на местните, регио- налните и националните влас- ти е публична и прозрачна за граждани + Между централната и местна- та власт има засилен диалог и партньорство	0,405	0,106	,371	3,81	,000
Зависима променлива: Ако трябва да поставите обща оценка на процеса на децентрализация, то каква би била тя?					

От получения резултат може да се направи прогнозата, че колкото повече се повишава прилагането на работещи закони, които подпомагат децентрализацията, колкото по-голяма е прозрачността в работата на местните регионални и национални власти, както и колкото повече се засилват диалогът и партньорството между централната и местна власти, толкова по-успешен ще бъде и процесът на децентрализация.

* * *

Въпреки ограниченията на представителната група служители от държавна и общинска администрация в Комотини, в никакъв случай не могат да се омаловажат получените резултати. Като цяло можем да обобщим, че процесът на децентрализация е незавършен, не са реализирани важни реформи в прехвърлянето на ресурси от централна към местна власт. Друга характеристика на процеса на децентрализация е, че протича неравномерно и с различен успех се реализира в отделните сектори.

Децентрализацията не трябва да се разглежда единствено като процес на прехвърляне на правомощия, отговорности и ресурси от централната власт към поднационалното ниво на управление в една държава. До голяма степен тя представлява процес, който се разгръща едновременно върху различни управленски плоскости, като може би една от

най-важните за осигуряване устойчивостта и прозрачността в управлението на местните общности е осъществяването на такъв вид местно управление, който гарантира участието на местните общности в правенето и провеждането на локалните публични политики.

Укрепването на административния капацитет е основателно разглеждан от Европейския съюз като ключов елемент от развитието на Гърция. Установеното по-високо ниво на удовлетвореност на нейното население от публичните структури мотивира процеса на подобряване на съществуващата организация на администрацията.

Проучването е основание да се дадат някои препоръки в работата на държавната и общинската администрация:

- Да се провеждат повече обучения и квалификационни курсове, да се стимулира държавната и общинската администрация за постигане на по-добри личностни компетенции.
- Да се повишат капацитетът и отговорността на местните власти за формулиране и провеждане на общинските политики;
- Да се повишат капацитетът и отговорността на областната администрация за провеждане на регионална политика и осигуряване на съответствие между националните и местните интереси.
- Да се повиши ефективността при разпределяне на ресурси и правомощия на основата на равнопоставен диалог между централната и местната власт.

Също така трябва да посочим, че настоящото изследване е част от по-голямо проучване, което се опитва да даде ясна оценка на процеса на децентрализация в България, Гърция и Турция през погледа на държавната и общинската администрация, да набележи затрудненията при решаване на конкретни политики. Да даде препоръки за по-добро управление и за улесняване изпълнението на Стратегията за децентрализация през новия период 2016–2025 г., като се анализира предходен период и изпълняват непостигнатите резултати.

Цитирана и използвана литература

Бузов, Н. (1992). Местно самоуправление и бюджетна автономия на общините, Люрен, София.

Георгиев, Л. (2008). Децентрализацията – разбрана и правена. Публична Администрация, книжка 2, София.

- Канев, Д. (2006). Мениджмънт и комуникации в политиката, Фондация „Фридрих Елберт“, София.
- Кюранов, Ч., Делиев, И., Пенев, П. (2002). Проблеми на децентрализацията в местното самоуправление в Република България, Фондация „Фридрих Елберт“, София.
- Станев, Х., Спиридонова, Ю., Джилджов, А. Децентрализацията и влиянието ѝ върху възможностите на общините и областите за усвояване на средства от фондовете на Европейския съюз.
- ФРМС. (1998). Местната власт и младите хора или защо да участваме в местното самоуправление, ФРМС, София.
- ФРМС. (2000). Изграждане на визия и стратегическо планиране в общността, ФРМС, София.

НАРОДНОСТОПАНСКИ АРХИВ

ГОДИНА LXXI, КНИГА 3 – 2018

СЪДЪРЖАНИЕ

Марияна Павлова-Бънова

Фискалната децентрализация в Европа: ефекти върху данъчната автономност на местното самоуправление / 3

Гюлбахор Каримова

Анализ на международния опит в привличането на чуждестранни инвестиции / 17

Хасан Азис

Качество и перспективи за развитие на администрацията във връзка с процеса на децентрализация в Гърция / 31

Силвия Заркова

Регионалните различия в съвременна България: икономически, социални и демографски предизвикателства / 51

Калина Дурова

Кохезионната политика на Европейския съюз и регионалните диспропорции в България / 64

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
Проф. д-р Георги Иванов – зам. главен редактор
Проф. д-р Йордан Василев
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Стоян Проданов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Румен Лазаров
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Анатолий Асенов
Доц. д-р Пресияна Ненкова

МЕЖДУНАРОДЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р ик.н. Михаил А. Ескиндаров – Ректор на Финансовия университет при Правителството на Руската федерация – федерална държавна образователна институция за професионално образование, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. Лестър Лойд-Ризън – Директор на Центъра по международен бизнес към Международното бизнес училище Ашкрофт, Кембридж, Великобритания
Проф. Кен О’Нийл – Ръководител на катедра по предприемачество и развитие на малкия бизнес към Департамента по маркетинг, предприемачество и стратегии на Университет Ълстер, Северна Ирландия
Проф. Ричард Торп – Бизнес школа на Университета Лийдс, професор по развитие на управлението, зам.-директор на Киурт институт, Лийдс, Великобритания
Проф. д-р ик.н. Андрий Крисоватий – Тернополски национален икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Григоре Белостечник – Ректор на Молдовската академия за икономически изследвания, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Йон Кукуй – Президент на Сената на Университета Валахия – гр. Търговище, Румъния, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Михаил Ив. Зверяков – Ректор на Одеския държавен икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Олена Непочатенко – Ректор на Умански национален аграрен университет (Украйна)
Проф. д-р ик.н. Дмитрий Лукьяненко – Първи зам.-ректор по научно-педагогическа и научна работа, Киевски национален икономически университет „Вадим Гетман” (Украйна)
Доц. д-р Мария Кристина Стефан – Университет „Валахия”, гр. Търговище, Румъния, катедра „Икономикс”
Доц. д-р Анисоара Дуика – Университет „Валахия”, гр. Търговище, Румъния, катедра „Мениджмънт”

Екип за техническо обслужване:

Анка Танева – стилев редактор
Ст. преп. Елка Узунова – координатор и ръководител на екипа
Ст. преп. Даниела Стоилова – превод на английски език
Ст. преп. Румяна Денева – превод на английски език
Ст. преп. Маргарита Михайлова – превод на английски език
Ст. преп. Иванка Борисова – превод на английски език
Ст. преп. Венцислав Диков – стилев редактор на английски език

Адрес на редакцията:

5250 Свищов, ул. „Ем. Чакърв” 2
Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
☎ (+359) 889 882 298
Деяна Веселинова – технически секретар
☎ (+359) 631 66 309, e-mail: nsarhiv@uni-svishtov.bg
Благовеста Борисова – компютърен дизайн
☎ (+359) 882 552 516, e-mail: b.borisova@uni-svishtov.bg
© Академично издателство „Ценов” – Свищов
© Стопанска академия „Димитър А. Ценов” – Свищов

ISSN 0323-9004

Народно стопански архив

Свищов, година LXXI, книга 3 - 2018

Фискалната децентрализация в Европа: ефекти върху данъчната автономност на местното самоуправление

Анализ на международния опит в привличането на чуждестранни инвестиции

Качество и перспективи за развитие на администрацията във връзка с процеса на децентрализация в Гърция

Регионалните различия в съвременна България: икономически, социални и демографски предизвикателства

Кохезионната политика на Европейския съюз и регионалните диспропорции в България

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

СВИЩОВ

Изисквания при депозиране на статии за сп. „Народностопански архив“

1. Обем: статии от 12 до 25 страници;

2. Депозиране на материалите: на хартиен носител и в електронен вид като приложен файл на E-mail: NSArhiv@uni-svishtov.bg

3. Технически изисквания:

- изпълнение Word 2003 (минимум);
- размер на страницата – А4, 29-31 реда и 60-65 знака на ред;
- разстояние между редовете 1,5 lines (At least 22 pt);
- шрифт – Times New Roman 14 pt;
- полета – Top - 2.54 cm; Bottom - 2.54 cm; Left - 3.17 cm; Right - 3.17 cm;
- номерация на страницата – долу вдясно;
- текст под линия – размер 10 pt;
- графики и фигури – Word 2003 или Power Point.

4. Оформление:

- наименование на статията, име на автора, академична длъжност, научна степен – шрифт Times New Roman, 14 pt, с големи букви Bold – центрирано;

- наименование и адрес на местоработата; телефони за контакти и E-mail;

- резюме на български език в обем до 15 реда; ключови думи – от 3 до 5;

- **JEL** класификация на публикациите с икономически характер (<http://ideas.repec.org/j/index.html>);

- основен текст (изложение);

- таблиците, графиките и фигурите се вграждат софтуерно в текста (да позволяват езикова корекция и превод на английски). Цифрите и текстът вътре в тях се изписват с шрифт Times New Roman 12 pt;

- формулите се създават с Equation Editor;

5. Правилата за цитиране под линия: При цитиране да се спазват изискванията на **БДС 17377-96 Библиографско цитиране**, поместени тук: <http://www.uni-svishtov.bg/dialog/Bibl.%20Citirane.pdf>.

Всеки автор носи отговорност за отстояваните идеи, съдържанието и техническото оформление на своя текст.

6. Ръкописите на нехабилитирани преподаватели се придружават от препис на протокол от катедрата, обсъдила и предложила научната разработка за публикуване.

Авторите на публикуваните материали на страниците на списание „Народностопански архив“ носят отговорност за тяхната автентичност.

От Редакционния съвет

www.uni-svishtov.bg/NSArhiv